

Нізова Наталя Миколаївна, директор Українського центру контролю за соціально-небезпечними хворобами МОЗ України

Сьогодні у контексті протидії соціально небезпечним хворобам суттєвим викликом для системи охорони здоров'я є ситуація: один пацієнт – кілька захворювань, цей факт не лише погіршує прогноз для якості життя пацієнта, але потребує прийняття управлінських рішень. Люди, які живуть з ВІЛ/СНІДом мають у 34 рази більший ризик захворювання на туберкульоз.

Поєднання ВІЛ та туберкульозу становить 55 % серед нових випадків СНІДу і 62 % серед померлих. Зареєстровано майже 26 000 випадків інфекції ВІЛ-гепатити. Разом з тим, лише 11 % пацієнтів з ко-інфекцією ВІЛ-гепатит на разі отримують лікування. У європейському плані зупинити туберкульоз для 18 найбільш пріоритетних країн регіону, до яких відноситься Україна, наголошено на критичній важливості координації між програмою протитуберкульозної допомоги та програмою боротьби зі СНІДом.

Викликом у сфері протидії соціально небезпечним захворюванням сьогодні є найбільш високі показники захворюваності і смертності від СНІДу, туберкульозу серед країн Східної Європи, незавершена реформа системи охорони здоров'я, зростання тягаря подвійних та потрійних захворювань, ризик переривання послуг після завершення програм Глобального фонду, перспективи зменшення фінансування з боку зовнішніх донорів, необхідність розбудови національної системи моніторингу, необхідність розробки та розвитку кадрового потенціалу для ефективного управління програмами на регіональному рівні, необхідність впровадження міжнародних принципів планування та перерозподілу фінансових ресурсів у сфері охорони громадського здоров'я, а також необхідність розбудови механізмів соціального партнерства між державними лікувальними закладами та неурядовими організаціями.

Минув рік з того часу, як Міністерство охорони здоров'я України своїм наказом створило Український центр контролю за соціально небезпечними хворобами, на першому етапі об'єднавши Центр СНІДу і Центр туберкульозу. Підґрунтями для цієї події стало правонаступництво центрів туберкульозу та СНІДу, можливість посилення потенціалу досвід-центрів у впровадженні програм грантів Глобального фонду, відповідність викликам часу, серйозне партнерство з UNAIDS, ВООЗ, Глобальним фондом, координуюча функція та єдина політика щодо контролю над туберкульозом та ВІЛ-інфекцією.

Сьогодні Міністерство охорони здоров'я України формує наступну структуру управління національними програмами ВІЛ і туберкульозу. Міністерство, яке управляє Українським центром контролю за соціально небезпечними хворобами і, яке є відповідальним за впровадження політики моніторингу оцінки, Державна служба України з питань протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та інших соціально небезпечних захворювань, яка здійснює міжвідомчу координацію, Академія медичних наук України з науковим супроводом. Нашим спільним баченням з європейським бюро ВООЗ та бюро ВООЗ в Україні є те, що новостворений Український центр контролю за соціально небезпечними хворобами має стати найближчим часом повноцінним партнером у європейській мережі закладів, які забезпечують програмні політики у сфері громадського здоров'я на рівні країни та європейського регіону.

Основною місією Центру є формування позитивного впливу на стан громадського здоров'я України шляхом виконання таких завдань, як постачання стратегічної інформації для прийняття більш обґрунтованих рішень і розробки політики в галузі охорони громадського здоров'я, розробки механізмів реалізації політичних рішень, впровадження політики в охороні громадського здоров'я, здійснення моніторингу оцінки.

Український центр контролю за соціально небезпечними хворобами є одним із виконавців Загальнодержавної програми забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та

підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009–2013 роки та основним реципієнтом двох грантів Глобального фонду за компонентом СНІД і туберкульоз. Експерти Всесвітньої організації охорони здоров'я підтримують бачення Міністерства охорони здоров'я України щодо циклу політики для покращення громадського здоров'я за участю Українського центру контролю за соціально небезпечними хворобами на першому етапі у сфері протидії соціально небезпечним хворобам.